

Świadczenie pielęgnacyjne

2024-04-08

Od 1 stycznia 2024 r. obowiązują nowe przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujące warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym.

Istotną zmianą jest to, że świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach będzie przysługiwać tylko na osoby niepełnosprawne do ukończenia przez nie 18 roku życia. Po ukończeniu 18 roku życia świadczenie pielęgnacyjne nie będzie przysługiwać, a osoba niepełnosprawna może wystąpić do ZUS o świadczenie wspierające.

Ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadza jednocześnie przepisy mające na celu pełną ochronę praw nabytych osób, które nabyły bądź nabędą prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na starych przepisach, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy, tj. do 31 grudnia 2023 r.

Od 1 stycznia 2024 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosi 2988 zł miesięcznie.

I. Świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co

dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

1. nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę:

a. ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,

b. ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;

2) osoba wymagająca opieki:

a. pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

b. została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta

w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

c. ma przyznane prawo do świadczenia wspierającego.

3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

4) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;

5) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Osoby, które pobierają świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r. będą mogły w dalszym ciągu pobierać wymienione świadczenia zgodnie z dotychczasowymi przepisami, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane.

Osoby te zachowują prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego w tym przypadku będzie złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

Uwaga: przepisy przejściowe o świadczeniu wspierającym wprowadzają również dodatkową, negatywną przesłankę, która przewiduje, że świadczenie pielęgnacyjne przyznane na zasadach dotychczasowych, nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki będzie miała przyznane prawo do świadczenia wspierającego. W konsekwencji tego przepisu wprowadzone zostały także przepisy proceduralne określające:

- zawieszenie postępowania o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego w sytuacji gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyły wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. Następnie ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w wyniku podjęcia zawieszonego postępowania następuje po dokonaniu przez ZUS rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

- zawieszenie wypłaty przyznanego już świadczenia pielęgnacyjnego jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do

świadczenia wspierającego. W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia, świadczenie pielęgnacyjne wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli nadal osoba spełnia warunki określone w brzmieniu dotychczasowym.

- uznanie za nienależnie pobrane świadczenia: świadczenia pielęgnacyjnego wypłaconego opiekunowi za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające.

W przypadku zbiegu uprawnień do następujących świadczeń:

- świadczenia rodzicielskiego lub
- świadczenia pielęgnacyjnego, lub
- specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub
- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, lub

zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

przysługuje jedno z tych świadczeń wybrane przez osobę uprawnioną.

W przypadku, gdy o świadczenie pielęgnacyjne ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy, świadczenia te przysługują odpowiednio:

rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego;

małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

Zaprzestanie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub zaprzestanie wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym potwierdza się stosownym oświadczeniem złożonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Ustalając prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, organ właściwy zwraca się do ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego, w celu weryfikacji okoliczności dotyczących sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Aktualizację wywiadu przeprowadza się po upływie 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który ustalone zostało prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w każdej sytuacji, gdy zaistnieją wątpliwości co do sprawowania opieki.

Wykaz załączników do wniosku o świadczenie pielęgnacyjne:

Osoba ubiegająca się o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r. do wniosku o świadczenie pielęgnacyjne dołącza m.in.:

1. orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności (oryginał do wglądu).
2. uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne (oryginał do wglądu).
3. Zaświadczenie lub oświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki, albo oświadczenie o niekorzystaniu przez więcej niż 5 dni w tygodniu z całodobowej opieki nad dzieckiem umieszczonym w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym;
4. Forma płatności lub upoważnienie przekazywania świadczeń rodzinnych na konto osoby wskazanej przez wnioskodawcę

W przypadku, gdy okoliczności sprawy mające wpływ na prawo do świadczenia pielęgnacyjnego wymagają potwierdzenia innym dokumentem niż wyżej wymienione, pracownik Krakowskiego Centrum Świadczeń może domagać się takiego dokumentu.

[PROCEDURA SO-31 ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE NA ZASADACH OBOWIĄZUJĄCYCH DO 31.12.2023 r.](#)

II. Świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce albo ojcu,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także
- małżonkom,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- rodzinie zastępczej,
- osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka,
- dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej,

- dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo
- dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego
- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, o których mowa powyżej (za wyjątkiem dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego) sprawującym opiekę nad więcej niż jedną osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, wysokość świadczenia pielęgnacyjnego podwyższa się o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka.

W przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba sprawująca opiekę zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 2) osoba wymagająca opieki została umieszczona lub przebywa w domu pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o której mowa w przepisach o pomocy społecznej, zakładzie karnym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym albo schronisku dla nieletnich;
- 3) osoba wymagająca opieki jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;
- 4) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;

5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Wykaz załączników do wniosku o świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2024 r. :

Osoba ubiegająca się o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2024 r. do wniosku dołącza m.in.:

1. orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności (oryginał do wglądu).
2. uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne (oryginał do wglądu).
3. Forma płatności lub upoważnienie przekazywania świadczeń rodzinnych na konto osoby wskazanej przez wnioskodawcę

W przypadku, gdy okoliczności sprawy mające wpływ na prawo do świadczenia pielęgnacyjnego wymagają potwierdzenia innym dokumentem niż wyżej wymienione, pracownik Krakowskiego Centrum Świadczeń może domagać się takiego dokumentu.

[PROCEDURA SO-19 ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE NA ZASADACH OBOWIĄZUJĄCYCH OD 01.01.2024 r.](#)